

شینچیاڭنىڭ ھېكىپەن جۇمەستاندىرۇدى قامتاماسىز ھتۈرى

سی نه گئزنهن جۇزەگە استى. شىنجىاڭدابى، اسىرھىسە، وڭ-
تۇستىك شىنجىاڭ وڭىرنىدەگى ۱۴ ئۇلت بۇقاراسىنىڭ ونددە-
رىسىنەدە، تۇرمىسىندا، رۇحانى بەت - بەينەسىنە تەرەڭ
ۋىزگەرسىتەر تۆتلىپ، بۇقارانىڭ قالناتاسى بارغان سايىن قامپا-
يىپ، تۇرمىسى بارغان سايىن جاقسارىپ، كوشلى بارغان سايىن
شاتىتقا بولەنپ، جۇزدەرنىنەن بارغان سايىن جايىدارى كۈلکى

وتباشی کبریسی زور مولشه رده ارتتی. ههیلی شینجیاڭدا، الده سرتقى ولکەلەر ده (قالا) جۇمستانسنس، ئار ۇلت ھېبەكشىلدەر تۇگەلدەي ورنىقى ھېبەكاپقا يە بولدى. تولىقىسىز ساناققا نەگىز دەلگەندە، سرتقى ولکەلەر- ده (قالا) باسقا كاسپىكە ويىسىپ جۇمستانغان شینجىاڭدىق ھېبەكشىلدەر دىڭ جان باسندىق جىلدىق كرسى شامامەن 40 مىڭ يۈانغا جەتنىپ، جۇمستانغان قولداعى تابىسىمەن تۇراقتى تۇرعنىدار دىڭ جان باسندىق قولداعى تابىسىمەن نەگىز نىن قارايالاس بولغان. شينجىاڭ شىنىدەگى باسقا كا- سپىكە ويىسىپ جۇمستانغان ھېبەكشىلدەر دىڭ جان باسندىق كرسى شامامەن 30 مىڭ يۈانغا جەتنىپ، وتبادىق جىلدىق كرسى شامامەن الده قايدا جوئارى بولغان. مسا- سى ھەنىشلىك كرسىنەن الده قايدا جوئارى بولغان. اراپات لى، حوتان ايماعى لوپ اوڈانى شارباق اوپلىنىدەن اراپات احىمەتجان وتباسى ھەنىشلىكىمەن شۇ عىلداڭانعا دا جىلدىق كرسى 10 مىڭ يۈانغا جەتىپەيتىن، 2017 - جىلى جىائىشى ول- كەسى نانچاڭ قالاسىندىاعى ئىبرەلە كەنەت جابىدىتار كاسپىور- نىنا بارىپ جۇمسى سىتەگەندە، 3 جىلغا جەتىپەيتىن ۋاقتىتا 160 مىڭ يۈاننان استام كىرسى كرگىزدى. قاشقار ايماعى قاعىلىق اوڈانى وُساباسى قالاشعىندىاعى ئاماتىمن تۇرماھەت وتباسى ھەنىشلىكىمەن شۇ عىلداڭانعا دا جىلدىق كرسى نەيدا-

ری برنهشه ملک یوان بولاتن، سانجی و بلسنداعی عبر کاسپورینعا که لیپ جو هستانا عنان که مین، ایلیق کرسی 4000 یوانان اسپ، تورمی بارینشا جاقساریپ، جاثا عوی سالیپ، ویله نیپ الدی. اقسو ایماعی اوّات اوّدانی عو- روچدل قالاشعنده ایمینا راحمان هرلی - زایپتی ارجیو تور عزیزیلیپ، کارتچکالاندیربلغان که دهی و تباسی بولاتن، 2018 - جیلی 3 - ایدا اوّیلدیق هگبه کپهون قامتا ماسز داندیره روسته ری ورنی جاریالاعان جو همسقا قابلداؤ ینفورماتیسیاسن کور گهندن که مین، مرقتلیقپن تزیمه دهیلیپ، جیاڭشی ولکه- سی حیۋچیاڭ قالاسنداعی عبر سەرىكتەستىكە جو همسقا قا- بىلداندى، 5 كەۋى سونىمەن اینما شاماھەن 9000 یوان كرسىس كرگىزەتن بولدى، قازىر ولار قارىزىن توگەل قايتارىپ بولۇدېلگ سرتىندا، 90 ملک یوانان استام اقشانى اماناتقا قويدى.

تۇرمىس ورھسى كورنەكتى جاقساردى. قاجىرىلى ھېبىك ارقىلى ئار ۋۇلت بۇقاراسى قارىن تويعىزۋدان جاقسى تاماقاتانۋا، جىلى كىيىۋەن جاقسى كىيىۋگە، ساپارعا شققاندا ھىدەك اربىاعا وتىرۋۇدان وسى زامانىعى قاتىناس كولىگىنىه وترۋۇغا ويسىپ، بۇگىنگى تۇرمىستى كەشەگىمەن سالىسى- تىرۋۇغا كەلمەيتىن وزگەرسى جارىققا شىقى. قىزىلىسو قىرعىز اۇتونومىيالى وېلىسى اقتاۋ اوادانى ۋۇچىمە اۋىلىنىدابى كەددەي وتباسى رايحانگۈل ئىمەر جىجىاڭ ولکەسى زىشى قالاسىنا بارىپ جۇمىس سىتەگەندەن كەين، 4 جىلدا ۋىبىنە 100 نەشە مىڭ يۈوان اقشا جىبەرلىپ، اۋىلىنىدا جاڭا ئۇيى سالىپ، جاڭا ئۇيى جىهازدارىن ساتىپلىپ، ئۇينىڭ بەينەسى شىت جاڭا تۇسکە ھندى. حوتان قالاسى يۇرۇڭقاش قالاشىنىدابى ۋۇسىن اسەن بۇرمن ۋاقتىق جۇمىستار سىتەپ كۇن كەشە- رەتىنىدىكتەن، تۇرمىسى تاپىشلىقتا ھدى، اۋىلىدىسىنىڭ تانسى- تىرۋۇمەن، 2018 - جىلى 7 - ايدا ول ئۇرىمچى قالاسىندابى ئېرىت ونىمەرنىن ماڭەرلەۋ كاسپورنىدا كەلب جۇمىسقا ورنالاسپ، قارا جۇمىستان باستاپ سىتەپ، قاجىرىلىلىقىھەن ئۇيرەنۋ، جاتىسعۇ ارقىلى جۇمىس شىبەرلىگىنى تەز ارادا جا- تىلىدى، ونىڭ جەتكەكتەۋىنندە، اىھەلى دە ئۇرىمچى قالاسىندادا- عى ئېرىت كىيم - كەشەك دۇكەننى كەلب جۇمىس سىتەپ، ورنىقىتى كىرسىكە يە بولدى، ولار 2020 - جىلى ئۇرىمچى

جۇمۇستانۋۇ قابىلەتى كورنەكتى كۇشەيدى. ئۇرۇلى
فورماداعى جۇمۇستانۋۇ باۋلۇ ارقىلى ئار لۇت بۇقاراسى.
نىڭ ھېبىك شەبدەرلىگى جالپى بەتتىك جوئارىلاپ، كويپتە.
گەن اداھدار كاسىپورىندىدە جۇمەس ورىن شەبدەرلەرنە،
تەھنىكا تىرەكتىلەرنە اينالدى، كەيىرەتلىرى باسقارۇشى
بۇلدى، كەيىرەتلىرى دەربەس شارۋاشلىق قۇرىپ قولجا.
يىنعا اينالدى. حوتان ايمامى كەريما اوڈانى سىدەك اوپلىنىدا.
عى امينا وبۇل ئۇرمىجى قالاسىندىدە عبر ھنەرگىيا كاسى.
بۇ نىنا جۇ مىسقا تە، عاننان، كەدىن، (حالعاسى 8 - بەتتە)

ادام - رهت قاتنناستي . سونيمهن بىرگە، ئار دارە جەلى ھە
بە كېھن قامتاما سىز داندىرىۋ باقلالۇ قۇرىلىمىدارى زالىڭ اتقاراز
تەبىننىن ۋۇزدىكىسز ارتىسىرپ، ھېڭىھە كېھن قامتاما سىز داندىرىۋ
زاڭىنا، زالىڭ بەلگىلەمە لەرىنى، ھەر جەلە لەرىنى قايىشى ارە كەتتەر
دى اشکەرە لەۋىدى، ارىنۇ دانۋىدى دەر كەزىننە قابىلدادپ
ادام سىتە تۆشى ورىندار دىلگ قو عامدىق قامسىز داندىرىۋ عا قا
تىناسىپاۋ، قو عامدىق قامسىز داندىرىۋ اقسىن تاپىسرىمان
سياقىتى زالىغا قايىشى ارە كەتتەرنىن زالىڭ بوينشا تۈزەتىپ
جانە تەكسىرلىپ ئېرى جاقتى هىتىپ، قالىڭ ھېڭىھە كىشىلەر دىلگ
زاڭدى ئۇقىق - مۇددەسىن شىن مانىننە قورعادى .

هگبه کشلهر دیڭ ئىدەن سەنم ھر كىندىگى جانە ئۇ
ولىنىڭ ئىل - جازۋىن قولداڭى سياقتى وۇقتارىن شىن ما
نىندە قامتاماسز ھتتى. «جۇڭحۇا حالق رەسپوبلېكاسىنىڭ
نەگىزگى زاڭى»، «جۇڭحۇا حالق رەسپوبلېكاسىنىڭ وۇلتۇق
وڭرلىك اوْتونومىا زاڭى»، «جۇڭحۇا حالق رەسپوبلېكاس
نىڭ مەممەتكەتتە ئېرى تۇناس قولدانىلاتىن ئىل - جاز
زاڭى»، «ئىدىن سىتەرى ھر جەسى» قاتارلى زاڭداردى
زاڭ ھر جەلەردى قاتاڭ اتقاردى. ۱۴ ئۇل ھگبه کشلەرنىڭ
عىدىنى سەنم ھر كىندىگى وۇقۇينا تولق قۇرمەت ھتتى جان
قامتاماسز ھتتى، ۱۵ قاندای وىيىمنىڭ جانە جەكەنىڭ كىلىڭۈزىن
جول قويىمادى. مەممەتكەتتە ئېرى تۇناس قولدانىلاتىن ئىل
جازۋىدى زاڭ بويىشا جالپلاستىرۇمەن بىرگە، از ئۇل ھگ
بە كشلەر دىڭ وز وۇلتىنىڭ ئىل - جازۋىن قولداڭى وۇقۇنى
تولق قۇرمەت ھتتى جانە قامتاماسز ھتتى، ھگبه کشلەر دىڭ

فاندای تۇرەتگى ئىتل - جازۋۇدى قولدانىپ اۋىس - كۈيىس
جاساۋۇدى ئۆزىنىڭ تاڭداۋىنا بولادى. ئار ۋلت ھېكشىلە
رىنىڭ سالت - سانا، ادەت - عۇرپىنا تولق قۇرمەت ھېتىپ
تاماشا قىزمەت جانە تۇرمىسى ورتاسىن جاراتتى. قىزىلىسى
قرىز اۆتونومىيالى وبلسى ۇلىقشات اۋدانىندىاعى تووقالى
تۇرۇناباي مۇسلمانشا اس - سو تۇقىنۇ ادەتى با
شىنجىباڭدىق از ۋلت ئارى دىنگە سەنەتن بۇقارا، فازىر ول
گۋاڭدۇڭدۇاعى ئېر اياق كىيم تىڭىز زاوودىندا جۇمۇس سى
تەيدىدى. ول باسىندا اس - سۇعا كوندىگە الماسپا ھەمن
ناماز وتهىتن وردىن بولماي قالاما دەپ الائىدەغان، ئىبراقدا
جۇمۇسقا شىققانان كەين، زاوودىنىڭ تۇرمىسى ورتاسىنىڭ وت
جايلى، مۇسلمانشا اس - سو ئادمى ھەكىن، دەمالىسى كەزىن
دە كوشە ارالاپ زات ساتىپ ئۇغا بولاتىنن، ئۇيىنە گىلەرەمەر
بەينە ھەكران ارقىلى ئىڭىمەلەسۋىگە، تاعى جاقىن ماڭدەعى مە

شستکه باریپ ئىدئىن قىمىلغا قاتىناسۇغا بولاتىدىعىن بايقادى
سونىمەن ول جاڭا ورتاعا تەز ئېلىسىپ كەتتى.
ھېبەكشىلدىڭ ۇققى - مۇددەسىن قاماتاماسىز دەت
جانە جاردەمدەسۋ مەحانىزەن شىن مانىنە كۈشەيتتى
ھېبەك توقاتىمى ئۆزىمەن جالىپى بەتتىك جولعا قويىپ، ادا
بىستەتۋىشى ورىن مەن ھېبەكشىنىڭ ۇققى - بورىشىن ايقىندا
دى. ۆكمەت، جۇماسىشى ۋىيىمى جانە كاسىپورىن ۋىيىمى ۋا
كىلدەرنىڭ ھېبەك قاتىناسىن اقىلداسۋ 3 جاق مەحانىزەس
اقاۋىسز داندىرىپ، ھېبەك قاتىناسى سالاسىندىاعى ھەۋلى ما
سەلەردى اقىلداسپ شەشىپ، جاراسىدى ھېبەك قاتىنا
سەن بەلسەندىلىكپەن ورnatتى. جۇماسىشى ۋىيىمنىڭ جۇماس
شى - قىزمەتشىلدىڭ زاڭدى ۇققى - مۇددەسىن قورغان
جاعىندىاعى رولىن ساۋىلەندىرۇڭە باسا ۇمان بەردى. ھەن
بەكپەن قاماتاماسىز داندىرۇدى باقلابۇ - تەكسىرۇدى جازى
ھېبەك تالاس - تارتىستانىن جاراسترۇدى، تورەلىك
ایتۇدى شىن مانىنە كۈشەيتتىپ، ھېبەك تالاس - تارتىس
تارىن دەر كەزىنەدە ئېلىسىدى ۇبر جاقتى ھتتى. ھېبەك
پەن قاماتاماسىز داندىرۇ زاڭىنا، زاڭ ھەرچەلەرنىنە قايىشى
كۈرنەكتى ماسەلەردى شووعرلى رەقتىپ، جونگ
سالۇدى، زاڭغا قايىشى ھەۋلى دەلولاردى ارناؤلى تۇرە
بىتىرۇڭە قۇزازپ، ھېبەكشىلدىڭ كاسىپتىك تانىستىرۇ
خەنائىقە قاتان - قۇزۇنتىن ۋاقتىن - تەنۇش - دەملا - دەمغە

به کافی توله‌و، قو عامدیق قامسیزداندیره، هر هکشه هگه
به کتک قور عاوه سیاقنی جاقتار داعی زاگدی و قق - مود
ده سن عونمدى قامتا ماسز هتنی.
به سینشی، هگبه کپهنجوْهه مستاندیره پ، تاما شا
تُورمس جاراتتی
عبر قدیره جوْهه مستاندیره ارقیلی حاللقا تیمددلله
جهه تکنزو سایاساتنیق شار الارننیش شکه رلهه اتفار بیلۇن
بايان نستی، "ئار ویده كرس جولی بولو، ئار ادامدا سس
ته دېتىن، ئیس بوله، اي ساسن، تايسن بوله، قىز مەت نىسانا

سیپاتتی ورنداردا جوْهستاندیرؤدی زور كۇشپەن دامتىپ، مۇگەدەكتەردى سالسىترەما بويىنشا جوْهستاندیرؤدی بەل سەندىلىكپەن بلگەريلەتىپ، مۇگەدەكتەردى جەك تىجارات ارقىلى جوْهستانۋ، دەربەس شارۋاشلىق قۇرۇ، يىكمىدى جوْهستانۋ سياقتى كوب ئۇرۇلى فورماھەن جوْهستانۋعا شا بىتتەندىرىدى جانە قولداۋ كورسەتتى. 2019 - جىلدىڭ اىياعنى دەيىن، بۈكىل شىنجىايىدا مۇگەدەكتەردىن 183 مىڭ 700 ادام جوْهستاندى، بۇل جوْهستانۋ جاسىنداعى ھېبەك قابىدە لەقىتى بار مۇگەدەكتەر جالپى سانىنىڭ 37% 59.59 كىن ئۆستاندى.

ه گبە كشلەر دىلەك ھ گبە كاقي الۋ ۇقىعن شىن مانىنده قاماتىماسىز ھتتى. مەمەلە كەتتىڭ كاسپىورىن جۇمىسىشى - قىز- مەتكەرلەرى ھ گبە كاقسىنىڭ قالپىتى ارتقۇ مەحانىزىمن ورناتۇچ جونىنده گى ساياساتىنقا تالابىن جالپى بەتتىك تىياناقتاندۇدۇ رىپ، كاسپىورىن ھ گبە كاقسىنىڭ جەتە كشى شە گى ئۇزۇمىن جانە ھ گبە ككۈش بازارى ھ گبە كاقسىنىڭ جەتە كشى باعاسى ئۇزۇمىن كەمەلدەندىرىدى. 2014 - جىلدان 2019 - جىلدعا دەيىن، شىنجىاڭ كاسپىورىن ھ گبە كاقسىنىڭ جەتە كشى شە گىن جىل سايىن جاساپ جارياالاپ وتردى. ھ لە توھەنگى ھ گبە كاقي ولشەمن رەتتەۋ مەحانىزىمن ورناتىپ، اقاۋىسىز دادا مەرىپ، ھ لە توھەنگى ھ گبە كاقي ولشەمن 2013 - جىلى اينىدا 1520 يۇاننان 2018 - جىلى اينىا 1820 يۇانغا جو عارىلاتتى، جو عارىلاۋ مولشەرى 19.74% كە جەتىپ، بۇ كىل ھ لە ئېرىشىشىدا شاما جو عارى ورددە بولدى. «شىنجىاڭ ۇيغۇر اۆتونومىيالى، اۇننىڭ كاسپىورىن ھ گبە كاقسىن توپتقا اقىلداسە، ھ 55

سی» قاتارلی جه گلیکتی زاڭ هر چەلەردى شعارىپ، ۵-ك
بە گاپنى توپتقا اقىلداسۋىد بەلسەندىلىكپەن، ورفقىتى دى-
گەريلەنتى ۴ارى قامتوڭ اوّماعەن ۇزدىكىسىز كەڭەيتتى. ۵-كې-
كاقى تولەۋۇدى قامتاھاسىز ھتۇ ئۇزىمەن اقاۋىسىز داندىرىپ،
5-كې كاقى تولەۋۇدەن باس تارتۇ سياقتى زائعا قايىشى قىلا-
مىستق ۶س - ارەكەتتەردى زاڭ بوينشا جازالاپ، ۵-ك-
بە كشلەر دىلە 5-كې كاپسىن ۋاعىندا، تولق الۋىن قامتاھا-
سز ھتتى.

5-كې كشلەر دىلە تىنبع، دەمالىس ۇقىعن جانە كاسىپ-
تىك حاۋاپىسىز دىلە ۇقىعن شىن مائىنندە قامتاھاسىز ھتتى.
مەملەكەتتىڭ قاتىستى بەلگىلەمەلەرن قاتاڭ دايەكتىلەندى-
رىپ، تىنانقا تاندىرىپ، 5-كې كشلەر دىلە كۈنىنە 8 ساعات
جۇمۇس بىستەۋ، اپتاسىنا 40 ساعات جۇمۇس بىستەۋ جۇمۇس
واقتى ئۇزىمەن اتقارادى. ادام بىستەۋ شى ورىن ۋەندىرىس،

تیجارات قاجهتنه سای قزمەت ۋاقتىن ۇزارسا، ئوزۇ جوق، زالى بويىشا جۇمسىشى ۋىيمىمەن جانە ھېكىشىمەن اقلىداستى ئارى تولقتاپ دەمالۇدى ورنالاسترىدى نەممەسە سايىكەستى اقى تولەدى. ھېكىشلەردىڭ زالى بويىشا كوكىتمە مەرەكەسى، ورازا ايت مەرەكەسى، قۇربان ايت مەرەكەسى سياقتى زاڭدى مەرەكە - دەمالىس كۇندەرنىدەگى جانە تىنبعۇ كۇندەرنىدەگى دەمالۇ ۋقۇنىان يېكىلىكتەنۇنىن قاماتاما سىز ھتتى. مەملەتكەتنىڭ كاسىپتىك حاۋىپىسىز دىك، دەنساۋالىق ساقتاۋ بەلگىلەمەلەرى مەن ولشەمەدرىن قاتاڭىچى اتقارىپ، ۋىندرىس حاۋىپىسىز دىگى جانە كاسىپتىك اورۇددان ساقتاڭىچى - ۵ مەدەۋ جاۋاپكەر شىلىگى جۇيەسىن اقاۋىسىز داندى. رىپ، ۋىندرىس حاۋىپىسىز دىگىن، كاسىپتىك اورۇددان ساقتاڭىچى تۈلعالىق جاۋاپكەر شىلىگىن ۇزدىكسىز كۇشەيتىپ، ھېكىشەك حاۋىپىسىز دىگى جانە كاسىپتىك سالاماتتىق بويىشا زالى اتقارۇدى تەكسىرلەرىدى ورسىتەتىپ، ئىتۇرىلى ۋىندرىس حاۋىپىسىز دىگى شەرالاڭدارنىڭ تۈپلىنىان مۇمكىنىدىكتىڭ بارىنىشا ساقتاڭىچى جانە ازايىتىپ، كاسىپتىك اورۇ قاتەرى فاكى تۈرلارىن تۇبىرىنەن تىزگىنەدى جانە جويدى.

ھېكىشلەردىڭ قوعامدىق قامىسىز داندىرۇغا قاتىناشۇ ۋقۇنى شىن مانىنەدە قاماتاما سىز ھتتى. جالىپى حالتى قامىسىز داندىرۇغا قاتىناستىرۇ جو سپارىن جالىپى بەتتىك اتقارىپ،

ورى، ساپىن، وساقى كاسپىپورىدار جۇممسىسى - قىرمەتمەرىھە رى جانه قالاعا كەلىپ جۇممس سىتەگەندەر، يىكەمدى جۇ-
مىستانغاندار، جاڭى كاسپى كۇيى بويىنىشا جۇمىستانغاندار
سياقىتى ئۆيىندى قاۋىملىك قوغاىمدىق قامىسىز داندېرۋىغا قالا-
تنىساۋىن بەلسىز دىلىكپەن دىلگەر بىلەتىپ جانه جەتەكتەپ،
قامىسىز داندېرۋىغا قاتىنasaۋىغا تىستىلەرنىن توڭەلدەي قامىسىز -
داندېرۋىغا قاتىناسترۋىدى قولۇشنا جۇزەگە اسىرىدى. 2019 -
جىلدەڭ اىايىندا دەپىن، شىنجىياڭدا نەگىزگى زەينەتكەرلىك،
جۇمىسىسىزدىق، جۇممس ۋىستىنە جارالانۋى سىندى 3 ئۇرۇلى
قوغاىمدىق، قامىسىز داندېرۋىغا 22 مىللەن 133 مىڭ 300

جاسی 6 - بدته

زور لاب هگبه که سالو اره که ته رنهن با قتل ساقناندی
جانه و عان سوچقی بهردی. «جو گھوا حالت ره سپوبليکاسنه
نمک قilmستق سسته زاگنداعی»، «جو گھوا حالت
ره سپوبليکاسنه هگبه که زاگنداعی»، «جو گھوا حالت
ره سپوبليکاسنه هگبه که تو قاتمی زاگنداعی»، «جو گھوا حالت
حالت ره سپوبليکاسنه قو عام اهاند بعن با سقاره جازا زا-
گنداعی» قاتستی به لگله مه لدر بوینشا، زور لستقی کوش،
قو رقتتو نه مه سه باس بوستان دقتی زاگسز شه کتھو تاسلده-
رنهن پايدالانپ زور لاب هگبه که سالو دی، سوندای - اق
هگبه کشله ردي قور لاؤ، عتان جازا سن قولدانو، فرب -
سو عو، زاگسز عتنتو جانه قاماو سياقني اره که ته ردي قاتاڭ
شه کتھپ، زاڭعا قايىشى اره که ته رگه زاڭ بوینشا اكمىشلىك
جازا قولداندى؛ قilmis قالىپاستر عاندار دىڭ قilmستق
سسته جاۋاپكەر شىلىگەن زاڭ بوینشا قوزاستردى. شينجيماڭ
مه مله کە تىڭ قاتستى زاڭدارينا، زاڭ ھرە جەلدرىنه قاتاڭ
بويسۇنىپ، زاڭمەن جونگە سالو ۋگىت - تارىيەسىن زور
كۈشپەن بلگەر بىلەتپ، ادام سستە توشى ورىندار مەن هگبەك-
شىلەر دىڭ زاڭمەن جونگە سالو تانىمىن ۋزدىكسز كۈشەيتە-
تى، هگبەكە قاتستى زاڭ اتقاره دى ۋ دايىلىق تەكسەر ۋ دى-
شىكەر بىلەي ورىستەتىپ، هگبەك قاتناسىنىڭ ورناؤنىنىڭ، ايد-
تۇناس بارىسىن زاڭمەن جونگە سالو ارنا سىنا شنابىي عتۇسە-
رپ، زور لاب هگبە کە سالو اره کە تى اتاۋلىنىڭ با قتل الدن
الدى جانه و عان سوچقى بهردى.

ءُورتىنىشى، ھېبەكشلەر دىڭ نەگىزگى وۇقۇن زاڭ
بويىنشا قاماتاما سىز هتى
از اما تاتار دىڭ ھېبەك وۇقۇندا قۇرمەت ھىپ، ھېبەك شە-
لمەر دىڭ زاڭدى وۇقىق - مۇددەسىن قورعاپ، ابىرىولى
ھېبەك ھىۋى جۇزىگە اسراۋ جۇڭگو وۇ كىمەتتىنىڭ دايىھەكتى
تاباندى بولىپ كەلە جاتقان وۇستانىمى جانە نىساناسى.
شىنجىاڭ «جۇڭخۇا حالق رەسپۇبلىكاسىنىڭ نەگىزگى
زاڭى»، «جۇڭخۇا حالق رەسپۇبلىكاسىنىڭ ھېبەك زاڭى»،
«جۇڭخۇا حالق رەسپۇبلىكاسىنىڭ ھېبەك توقاتىمى زاڭى»،
«جۇڭخۇا حالق رەسپۇبلىكاسىنىڭ جۇمىستانۋىدى جەبەۋ
زاڭى»، «جۇڭخۇا حالق رەسپۇبلىكاسىنىڭ قو عامدىق قام-
سىز داندېرۋ زاڭى»، «جۇڭخۇا حالق رەسپۇبلىكاسىنىڭ
ايەلدەر دىڭ وۇققى - مۇددەسىن قاماتاما سىز داندېرۋ زاڭى»،
«جۇڭخۇا حالق رەسپۇبلىكاسىنىڭ مۇگەددەكتەردى قاماتاما-
سىز داندېرۋ زاڭى» قاتارلى زاڭدار دىڭ، زاڭ ھەر جەلدەر دىڭ
رۇھىنا قاتاڭ بويىسۇنىپ، ئۆز ئۇڭىرنىڭ ئىس جۇزىندىگە-
مەن وۇشتاسترپ، «شىنجىاڭ وۇيغۇر اوتونومىيالى رايوننىڭ
«جۇڭخۇا حالق رەسپۇبلىكاسىنىڭ جۇمىستانۋىدى جەبەۋ
زاڭىن» اتقارۋۇ ئادىسى»، «شىنجىاڭ وۇيغۇر اوتونومىيالى رايوا-
نىنىڭ ھېبەكپەن قاماتاما سىز داندېرۋدى باقلالاۋ - تەكسەرۋ
ھەر جەسىن ئاقارۋۇ ئادىسى»، «شىنجىاڭ وۇيغۇر اوتونومىيالى
رايوننىڭ جۇمىسىشى - قىزەتكەر لەر دىڭ ھېبەك وۇققى - مۇد-
دەسىن قاماتاما سىز داندېرۋ ھەر جەسى»، «شىنجىاڭ وۇيغۇر اوتو-
نومىيالى رايوننىڭ «جۇڭخۇا حالق رەسپۇبلىكاسىنىڭ ايەلدەر-
دىڭ وۇققى - مۇددەسىن قاماتاما سىز داندېرۋ زاڭىن» اتقارۋۇ ئادى-
سى»، «شىنجىاڭ وۇيغۇر اوتونومىيالى رايوننىڭ «جۇڭخۇا
حالق رەسپۇبلىكاسىنىڭ مۇگەددەكتەردى قاماتاما سىز داندېرۋ
زاڭىن» اتقارۋۇ ئادىسى» قاتارلى جەرگىلىكتى زاڭ بەلگىلەمە-
لەردى، ھەر جەلدە شعاريپ، اتقارپى، ازما تاتار دىڭ ھە-
بەكپەن جۇمىستانۋۇ وۇقۇندا تەڭ يېگىلىكتەن ئۈنىنە بەردىك

زاكىمن جونگه سالو فاماتاما سردى دىغان از بىرلەدى.
هەڭبەك شىلەر دىلگ تەڭ جۇمەستانۋۇ ۇقۇن شىن مانىنىدە
قاماتاما سىز هتتى. از اماقا تاردىلگ ۇقۇن تەڭ قورعاۋ دىلگ
زاڭمەن جونگە سالۇ پېرىنىسىنە ساي، هەڭبەك شىلەر دىلگ وۇلتە-
نىڭ، ئۆڭۈرنىڭ، جىنسىنىڭ، ئەدىنى سەنەمىنىڭ تۇرلىشە
بۇلۇننان كەمىستۇگە ۇشراماؤننا، قالا - اۋىل، سالا، سالا-
ۋاتى سياقتىلار سەبەبىنەن شەكتەمەگە ۇشراماؤننا شىنايىي
كەپلىدىك هتتى. اىيەلدەر دىلگ تەڭ جۇمەستانۋۇ ۇقۇن قاماتا-
ما سىز هتۋ جاعىندا شىنجىياڭ اىيەلدەر دىلگ تەڭ جۇمەستانۋۇننا
كەدەر گى بولاتىن بوجەتكەنەردى قۇلشىنا جوپىپ، اىيەلدەر دىلگ
دەربەس شارۋاشلىق قۇرۇمنا قولداۋ كورسەتۋ ساياساتتا-
رىن بەلگىلەپ اتفاردى. 2019 - جىلى قالا - قالاشقىناردا جا-
ڭادان 480 مىڭ 900 ادام جۇمەستاندى، مۇنىڭ 228 مىڭ
ئى اىيەل بولىپ، 47.43% تى يەلدەي. مۇڭدىدە كەتكەر دىلگ
هەڭبەك ۇقۇن قاماتاما سىز داندرە جاعىندا كاسپىتىك شەبەر-
لىككە باۋلۇ تەبىننۇ ۇزدىكىسىز ارتىرىپ، شو عمرلى جۇمسى-
تانا بىندىدۇ، قەسىمىشا حەمىستاندىدۇ دە، الله مەتتىك بىگىلىك